

Ekonomik Araştırmalar Departmanı

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Şubat 2022

Ayşe Özden
Müdür
aozden@atbank.com.tr

Ömür Seheri
Müdür Yardımcısı
oseheri@atbank.com.tr

Dr. Ömer Ersan
Uzman
oersan@atbank.com.tr

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

2022 yılının; tüm dünyayı sarsan ve küresel ticaretin seyrini olumsuz etkileyen koronavirüs salgını sonrası yeni normale adaptasyon yılı olacağını düşünüyoruz. Makroekonomik olarak hem küresel hem de yurtiçinde **enflasyon ve FED kararları** gündem maddesi olmaya devam edecektir.

Küresel olarak faizlerin arttığı, enflasyonun yükseldiği, gelişmekte olan ülkelere yönelik fon akımlarının azaldığı, yükselen enerji fiyatları, artan nüfus, yeni virüs varyant riskleri, daha sıkı FED politikaları ve yüksek maliyetli küresel likidite ortamında aşağıda belirttiğimiz sektörlerin 2022 yılında ön plana çıkacağını tahmin ediyoruz.

- ❖ Türkiye’de ekonomik değerlerin iyi bir göstergesi ve yüksek getirili yatırım aracı olan **Gayrimenkul Sektörü**
- ❖ Son yıllarda hem önemli kamusal düzenlemelerin hem de yeni uygulamaların devreye alındığı **Sigorta Sektörü**
- ❖ İç satışların azalmasına rağmen ana ortak pazarımız olan Avrupa’daki toparlanma sayesinde ihracatın halen güçlü olduğu ve olmaya devam edeceği **Otomotiv Sektörü**
- ❖ Güçlü iç talebin, dijital dönüşümün ve tüketici davranışlarına yarattığı etkinin güçlü bir göstergesi olması sebebiyle **Gıda Perakendeciliği Sektörü**
- ❖ Covid-19 salgıyla birlikte sınırlamalar ve karantinalar nedeniyle hava trafiğini durma noktasına getiren ve %80 daralma yaşayan **Havacılık Sektörü**
- ❖ Artan talep ve arz sıkışıklıkları kaynaklı olarak ürün karlılıkları ve güçlü fiyatlaması nedeniyle **Petrokimya Sektörü**
- ❖ İyi bir alt yapı ve hem güçlü hem de eğitimli iş gücü kapasitesiyle **Madencilik Sektörü**

Ayrıca yılın ikinci yarısından sonra koronavirüs salgını etkilerinin azalmasıyla birlikte hizmet sektörü ve turizm ile ulaştırma gibi alt sektörlerinde toparlanmasını bekliyoruz.

Çalışmamızda öncelikle sektörlerle ilgili güncel veri ve bilgilere , sonrasında sektörlerin 2022 yılı beklentileri ve SWOT analizlerine odaklandık.

Keyifli okumalar dileriz....

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

1. GAYRİMENKUL

I. Sektöre Bakış

Sektörün Genel Yapısı	
Firma Sayısı	14,983
Aktif Büyüklüğü (bn TL)	237,432,615.1
Ciro (bn TL)	35,789,475.6
Öz kaynaklar (bn TL)	33,938,892.4
Kredi Hacmi (bn TL)	406,015,012.3
Çalışan Sayısı	67,210

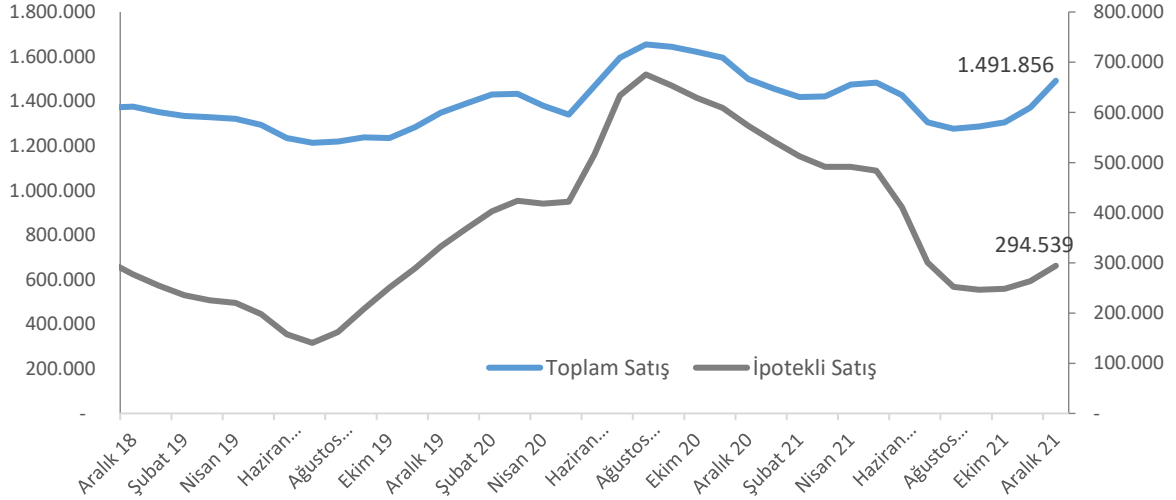
Kaynak: TCMB ve BDDK (Gayrimenkul Faaliyetleri)

İnşaat ve gayrimenkul sektörü Türkiye gibi gelişmekte olan ülke ekonomilerinin lokomotifi konumundadır. Türkiye inşaat sektörü, GSYİH'den aldığı pay itibarıyla öncü sektörler arasında yer almakta olup geçtiğimiz 10 yıllık periyotta GSYH'den ortalama %7 pay alırken 2020-2021'de bu oran ortalama %5'e inmiştir.

Gayrimenkul sektörü ekonomik büyümenin yüksek olduğu dönemlerde, ekonomik büyümenin üzerinde bir performans sergileyen, ekonomik yavaşlama

dönemlerinde ise diğer sektörlerle kıyasla daha hızlı bir tempoda küçülebilen bir yapıya sahiptir. Faiz getirisinden daha çok getiri sağlayan sektör, 2021 yılının ilk dokuz ayında yıllık %4.7 büyüme performansı göstermiştir.

Konut Satışları (Yıllık Kümülatif)

Kaynak: TÜİK

Ülkemizde gayrimenkul sektörünün en önemli göstergelerinden biri olan konut satışları, borçlanma maliyetlerindeki yeniden artış nedeniyle, 2021 yılında bir önceki seneye göre %0.5 düşüşle 1.49 milyon adet olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında 19 yılın en yüksek seviyesine çıkan enflasyon oranı nedeniyle yatırım amaçlı konut talebindeki artış nedeniyle 2021 yılının son ayında konut satışları %114 artış göstermiştir.

Gelecekte sektörün seyrini etkileyecek temel faktörün başında döviz kuru kaynaklı gelişmeler olmaya devam edecektir. Konut kredisi faiz oranındaki değişiklikler, 2022'de sektör büyümesinde oynaklık yaratabilir. Ayrıca fiyatlardaki yükseliş trendinin devam etmesiyle birlikte ikinci el satışların ön plana çıkacağı beklenmektedir. Diğer taraftan hem kurda yaşanan değer kaybı hem de maliyetlerdeki artış yeterli sermaye birikimi açısından risk oluşturmaya devam edecektir.

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

II. Gayrimenkul Sektörü için 2022 beklentileri

- 2022 yılında %4 Türkiye ekonomisi büyüme beklentimize göre gayrimenkul sektörünün lokomotif sektörlerden biri olmaya devam edeceğini ve yılların verdiği deneyim ile 2022 yılının ikinci yarısında dengelenme süreci ile birlikte %2 civarında büyüyeceğini tahmin ediyoruz.
- **Yakın vadede nasıl bir piyasa bekliyoruz?** 2022 yıl genelinde yüksek kalmaya devam edecek enflasyon nedeniyle yılın ilk yarısında yatırım amaçlı konut talebinin devam edeceğini tahmin ediyoruz.
- 2022'de sektörün ana motorunun kentsel dönüşüm çalışmaları olması beklenmektedir.
- Öte yandan, arsa, tarla, işyeri satışlarının 2022'de konut satışlarını aşarak rekor kırması beklenmektedir.
- Alım gücü ve artan fiyatlar arasındaki makasın açılması ile birlikte artan maliyetler sektörün önündeki en büyük risk olmaya devam edecektir.
- Alternatif finansman modelleri sektör performansını hızla yükseltecektir.

III. Gayrimenkul sektörü SWOT analizi

Güçlü yönler

- COVID-19 döneminde sunulmuş olan kredi destek paketleri, kampanyalı ev satışları, pandemi döneminin olumsuz etkisini azaltmak amacıyla uygulanan genişleyici para politikaları (düşük faiz, Kredi Garanti Fonu (KGF) kapsamında sağlanan destekler ve nakdi krediler)'nin yarattığı iç talep ve stok eritmek amacıyla yapılan kampanyalar sebebiyle sektörün canlanması
- Çevredeki hızlı büyüyen pazarlara nüfuz etme açısından Türkiye'nin coğrafi konumunun sağladığı lojistik avantajlar
- Çelik ve çimento sektörü gibi güçlü alt sektörlerin varlığı
- Çok çeşitli ülkelerde ve proje türlerinde kazanılmış zengin uluslararası deneyim
- Yeterli yerli makine ve malzeme yan sanayi

Zayıf yönler

- Pandemi ve uygulanmaya başlanan sıkı para politikasının yeni inşaat ve gayrimenkul projeleri önündeki en büyük iki engel olması
- Girdi maliyetlerinin yüksek olması
- Sektörün konut talebine büyük çapta bağımlılığı
- Sektörde denetim sorununun yaşanması, yapı denetim sisteminin etkin çalıştırılmaması
- Sözleşme ve risk yönetimi sorunları, proje ve planlamadaki yetersizlikler
- İnşaat malzemeleri üretiminde dağıtım kanallarının yetersizliği
- Konut fiyatlarında hızlı yükseliş

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Fırsatlar

- Yüksek kentsel dönüşüm ihtiyacının sektörün orta ve uzun vadede geleceğini güvence altına alması
- Devletin yurtiçi ve yurtdışı projelere olan desteği
- Türkiye'nin en güçlü yanı olarak görülen genç nüfus konut talebinin artması ve göç kaynaklı insan gücünün de artmasıyla beraber istihdam kaynaklarının artması
- Ulaşım, sosyal ve altyapı tesis ihtiyaçlarının sürekli artması
- Komşu ve diğer ülkelerde inşaat yatırımlarına duyulan ihtiyaç

Tehditler

- Pandeminin yayılmasını engellemeye yönelik alınan tedbirler, mevcut projelerdeki gecikme ve iptaller ile azalan gayrimenkul talebinin inşaat sektörüne sert bir daralma yaşatması
- Sektörün dövizde yaşanan dalgalanma ve artan konut kredisi faiz oranlarıyla durgunluk dönemine girmesi
- Küresel sağlık krizi ve Covid-19 pandemisi nedeniyle talebin gerilemesi, maliyet artışları ve geleceğin öngörülemez olması
- Kilit pazarlarda siyasi istikrarsızlık
- Döviz kurlarında ve faiz oranlarında oluşan dalgalanmaların, tüketicilerin satın alma isteklerini ertelemelerine ya da geciktirmelerine neden olması ve ithal girdinin maliyetler üzerinde baskı oluşturması
- Bölge ve iş potansiyeli olan ülkelerin kendi iç çatışmalarının inşaat yatırımlarını olumsuz etkileme tehdidi
- Deprem riski, vergi ve mevzuat uygulamalarında öngörülemeyen değişiklikler yaşanması

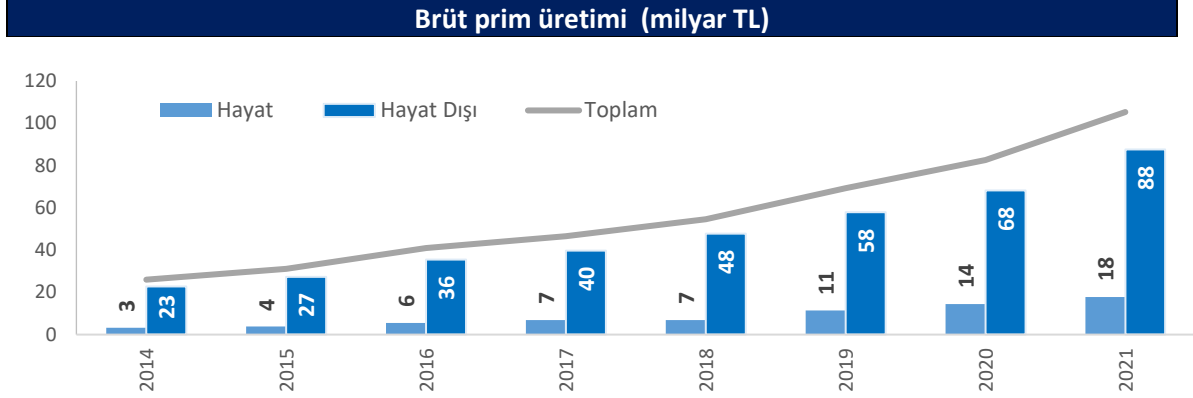
2. SİGORTA

I. Sektöre Bakış

2020 yılında başlayan pandeminin yarattığı ekonomik durgunluk sağlıkta olduğu gibi hayat ve işsizlik sigortalarında da talepleri arttırmış görünüyor. Diğer taraftan işletmelerin ise sigorta talepleri düşerken hasar ödemeleri de ciddi oranda artmıştır. Bu ortamda bile mevcut yapısıyla gücünü koruyan sektörün toplam prim üretimi 105 milyar TL seviyesini aşmış olup yıllık bazda %28 seviyesinde büyümüştür. Bu kapsamda sigorta sektöründe prim hacminin 2022 yılında hayat dışı sigortaların da desteğiyle çift haneli büyümesini bekliyoruz.

Emeklilik Gözetim Merkezi'nin 21 Ocak 2022 tarihli verilerine göre Bireysel Emeklilik Sistemi ve Otomatik Katılım Sistemi'ndeki toplam katılımcı sayısı 13,3 milyonu aşarken, devlet katkısı dâhil toplam fon büyüklüğü yaklaşık 251,9 milyar Türk Lirası'na ulaşmıştır. Gelecekte sektörün seyrini etkileyecek temel faktörün başında iç talep kaynaklı gelişmeler olacaktır. Mevzuattaki değişiklikler, 2022'de sektör büyümesinde oynaklık yaratabilir.

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Kaynak: Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği

II. Sigorta sektörü için 2022 beklentileri

- Son dönemde yaşanan enflasyon, kur ve faiz değişkenlikleriyle beraber artan poliçe primlerine rağmen sigorta bilincindeki görece artış ve artan talep nedeniyle 2022 yılında penetrasyon artışı ve sektörde reel büyüme beklentimizi koruyoruz.
- Türkiye ekonomisinin 2021 yılında %10 civarında büyümesi beklentimiz doğrultusunda 2021 yılında %20 üzerinde artan hayat dışı sektör prim üretiminin 2022 yılında daha da yüksek olacağını düşünüyoruz.
- 2022 yılı için sigorta sektörünün kurdaki oynaklığın tekrar yükselmemesi ve istikrara bağlı olarak %25 civarında büyümesini bekliyoruz.
- Salgın sürecinde yaşanan hızlı dijitalleşme süreci siber güvenlik konusunu gündeme getirmiştir. Bu bağlamda, 2022’de siber güvenlik sigortaları da sektörün, tüketici ihtiyaçları çerçevesinde gelişerek büyük potansiyel taşıyan ürünler arasında yer alacaktır.
- Faiz hassasiyeti nedeniyle daha önce sigorta sistemine katılamamış kesimler dikkate alınarak Türkiye, 2009’da katılım sigortacılığı ile tanışmıştır. Yeni Ekonomi Programı (2021-2023) iç ve dış tasarrufların artırılması temel önceliklerden biri olarak katılım sigortacılığı konusuna ayrı bir başlık açılmasıyla 2022’de öne çıkması beklenmektedir.
- BES sisteminin 18 yaş altını da kapsayacak şekilde genişletilmesi 2022’de pazarı büyütecektir. % 30 devlet desteği sistemin güçlenmesine katkı sunmaktadır.

III. Sigorta sektörü SWOT analizi

Güçlü yönler

- 17 yıl önce hayata geçirilen bireysel emeklilik sistemi (BES) hacminin 2013’de devlet desteği uygulaması ve 2017 ‘de otomatik katılım sistemi uygulaması ile büyümeye devam etmesi.
- Devletin bireysel emeklilik sistemine, tarım ve doğal afet sigortaları gibi stratejik alanlardaki desteği
- Sektörün sermayedar yapısını banka ve yabancı yatırımcıların oluşturması sayesinde kurumsal yapının sağlam olması
- Çalışan genç nüfus oranının yüksekliği
- Türkiye’nin uzun vadeli yüksek büyüme potansiyeli ve sektöre desteği

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Zayıf yönler

- Dijital dönüşümün dokunduğu her sektörde olduğu gibi sigorta sektöründe de istihdam artış hızını yavaşlatması
- Türkiye’de kişi başına düşen prim miktarının OECD ortalamasının oldukça altında seyretmesi
- Sigorta kavramının önündeki geleneksellik temeline dayanan sosyokültürel engeller
- Sigorta şirketlerinin sundukları hizmetlerdeki derinliğin yeterince tanıtılamaması
- Satış kanallarının görece etkisizliği

Fırsatlar

- Düşük penetrasyon oranları
- Dijitalleşmenin yaratacağı verimlilik artışları
- Artan risk bilinci ve artan sigorta bilinci
- Kredi, alacak ve kefalet sigortası sisteminin yarattığı farkındalık

Tehditler

- Makroekonomik görünüm ve artan ekonomik belirsizlikler
- Başta inşaat olmak üzere ana sektörlerdeki talep daralması
- Salgın hastalık ve pandemi riski nedeniyle tekrardan ekonomik kapanma ihtimali
- Jeopolitik riskler
- Beklenen büyük Marmara Depremi gibi büyük çaplı katastrofik riskler

3. OTOMOTİV

I. Sektöre Bakış

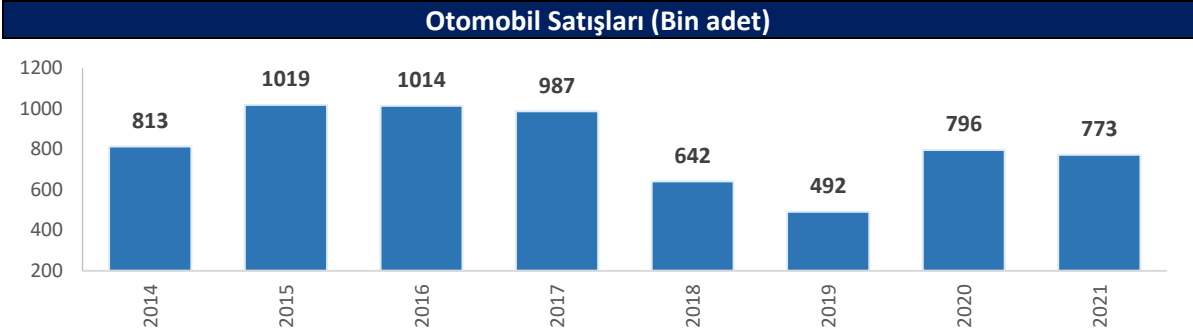
Sektörün Genel Yapısı	
Firma Sayısı	3,194
Aktif Büyüklüğü (bn TL)	172,780,914.7
Ciro (bn TL)	268,692,185.0
Öz kaynaklar (bn TL)	55,556,639.4
Kredi Hacmi (bn TL)	88,158,728
Çalışan Sayısı	197,607

Kaynak: TCMB ve BDDK (Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı røyler (yarı römork) imalatı)

2021 yılında Türkiye’nin toplan ihracatının %10’undan fazlasını oluşturan otomotiv sektörü en önemli ihracat pazarımız olan Avrupa pazarının Covid-19 pandemisinden en çok etkilenen bölgelerden olması nedeniyle sektörün ihracatını olumsuz yönde etkilemiş ve sektörün ihracatı %2 artarak 937 bin adet olarak gerçekleşmiştir. 2021 yıl genelinde enflasyondaki yükseliş, TL’nin değer kaybı, azalan alım gücü ile daralan talebin etkisiyle otomotiv üretimi

%1,7 satışları ise %4,6 oranında azalmıştır. 2022 yılında ise otomotiv satışlarında devam etmesini beklediğimiz ve %6 civarında daralacağını tahmin ettiğimiz sektörün mikroçip arzındaki normelleşme ile birlikte %10 seviyesinde ihracat hacmi büyümesiyle ön plana çıkacağını düşünüyoruz. Ülkemiz otomotiv üretiminde, dünyanın 15. ve Avrupa’nın 4. ülkesi konumundadır. Gelecekte sektörün seyrini etkileyecek temel faktörler döviz kurunun seyri, tedarik zincirlerindeki gelişmeler, yeni varyantlar ve ekonomilere etkisi ile faizin seyri olacaktır. Vergi oranlarındaki değişiklikler, 2022’de sektör büyümesinde oynaklık yaratmaya devam edecektir.

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Kaynak: Otomotiv Sanayicileri Derneği

II. Otomotiv sektöründe için 2022 beklentileri

- Otomotiv sektörü hem iç ekonomik dengeler için hem de ihracat bağlamında lokomotif bir sektör olmaya devam edecektir.
- 2022 yılında ihracat artışının %10 civarında olması, iç pazar büyümesinin ve yatırımların devam etmesi beklenmektedir.
- Emisyon kriterlerindeki sıkılaştırma ve yüksek cezalar nedeniyle 2022’de otomotiv üretiminde yeni yatırımların ajandaya alınması beklenmektedir.
- Çip krizinin ne zaman aşılabacağı (tahminimiz yılın ikinci yarısında normelleşme), TL’deki oynaklık ve faiz seviyeleri sektörün 2022 yılında performansını şekillendirecek en önemli faktörler olmaktadır.
- 2022 yılında küresel olarak otomotiv üretim adedinin %6, Avrupa’da ise %7 artması öngörülürken, Türkiye’de ise bu yıl otomotiv üretim adetlerinin %8 artması beklenmektedir.

III. Otomotiv sektörünün SWOT analizi

Güçlü yönler

- Otomotiv ihracatının 16 yıldır ülkenin en yüksek ihracat kalemlerinden olması, toplam ihracatın %15’inde ana ve yan sanayi olarak otomotiv sektörünün payının bulunması
- 2020’de 26 milyar dolar olan otomotiv endüstrisi ihracatının 2021’de %15 artışla 29 milyar dolara çıkması
- Ağustos 2021’de binek otomobillerin ÖTV matrahlarına yönelik düzenlemelerin satış fiyatları üzerindeki düşürücü etkisi
- Hem hybrid hem de elektrikli otomobillere karşı olumlu vergisel yaklaşımlar
- Akıllı şehirler için akıllı ulaşım sistemlerinin gerekmesi, bu bağlamda ilgili teknoloji yatırımlarının ülkeye FDI akışlarını artırmasının beklenmesi
- Uluslararası otomotiv yan sanayi firmalarının bulunması ve geniş ürün yelpazesine sahip olunması

Zayıf yönler

- Sektörün ekonomik dalgalanmalardan çabuk etkilenmesi
- Otomobil fiyatlarının artması
- Üretime ara verilmesi: Ford Otosan’ın, çip krizi ve yeni yatırımlar nedeni ile Nisan 2021 itibariyle üretime 2 ayığına ara verdiğini açıklaması
- Üretimde kullanılan ithal ara malların maliyetleri yükseltmesi

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Fırsatlar

- Hurda indirimi/teşviki gibi destek mekanizmalarının gündemde olması
- Pandemi sürecinde bireylerin toplu taşıma araçlarına kıyasla özel otomobillerde seyahat etmeyi tercih etmesinin satışları artıracak olması
- Mobilitenin artmasının otomotiv sektörünün en önemli beklentisi olduğundan, aşı çalışmalarının sektöre umut vermesi
- Ford Otosan'ın mart 2021'de Türkiye'de elektrikli araç üretmek üzere 20 milyar TL tutarında yeni yatırıma başlamasıyla (Mart 2023'de devreye girecek), halen 450.000 adet olan kapasitesini 650.000 adete çıkaracak olması
- Türkiye'nin küresel ölçekte lojistik merkez konumunda olması ve yeni oyuncuların pazara girmesi

Tehditler

- *Çip krizi*: Mikroçip tedarikinde yaşanan sorunların otomobil arzını olumsuz yönde etkilemesi
- Yerel uygulamalar: Vergi oranlarında yapılan ani güncellemeler ve yüksek ÖTV oranları.
- *TL'nin değer kaybetmesi*: Kasım 2021'de döviz kurlarında yaşanan hızlı artış paralelinde araç fiyatlarına yapılan zamlar
- *Yatırım gereksinimi*: Dünya çapında benzinli ve dizel binek araçlarından kaynaklanan kirliliği kısıtlamak için emisyon kriterlerinin sıkılaştırılmasıyla, bedeli oldukça yüksek olacak emisyon cezalarından kaçınmak için Türkiye otomotiv imalat sektöründe önümüzdeki yıllarda büyük yatırım gereksinimi
- *İç pazar dalgalanmaları*: 2015-2016 ve 2017 yıllarında 1 milyon adet olan pazar, 2018 yılından itibaren gerileyerek, 2019 yılında 500.000 adedin altına düşmüş 2020'de yeniden 800.000 adete ulaşmıştır. Bu dalgalanmaların üreticilere planlama aşamasında zorluk yaşatması
- Otomobil satın almak için gereken kredi maliyetlerinin hızla yükselmesi
- Artan enerji ve girdi maliyetleri

4. GIDA PERAKENDECİLİĞİ

I. Sektöre Bakış

Sektörün Genel Yapısı	
Firma Sayısı	16,024
Aktif Büyüklüğü BİN TL	360,278,262.8
Ciro BİN TL	428,714,411.7
Öz kaynaklar BİN TL	113,698,257.3
Kredi Hacmi BİN TL	136,027,413.0
Çalışan Sayısı	425,210

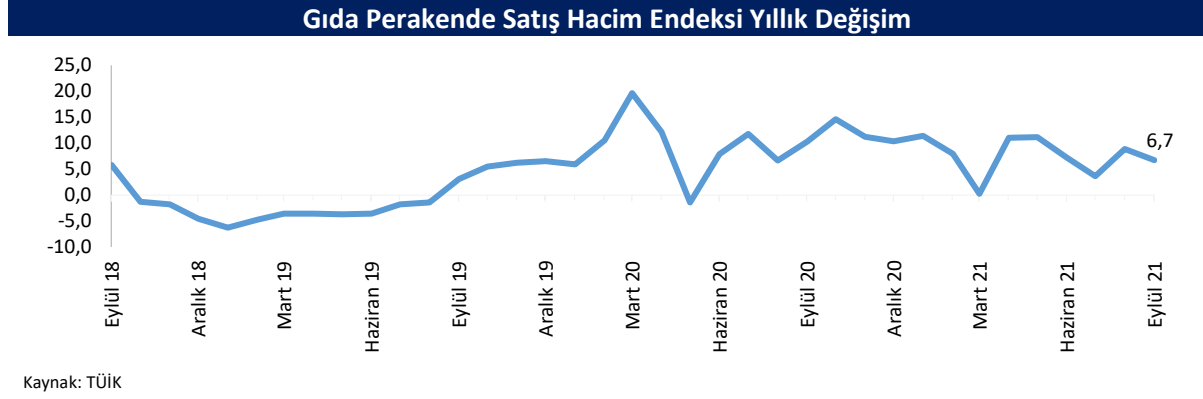
Kaynak: TCMB ve BDDK (Gıda ürünlerinin imalatı)

Koronavirüs salgınıyla birlikte toptan ve ticaret sektörü zarar görmesine karşın gıda perakendeciliği sektörü salgından olumlu etkilenmiştir. Tüketicilerin daha yüksek süre evde zaman geçirmeleriyle birlikte değişen tüketici davranışları ve müşteri tabanıyla birlikte online satış kanallarına yatırım yapmaya devam eden sektörde hem satış gelirleri hem de karlılık oranları artmaya devam etmektedir.

Tüketici tercih ve alışkanlıklarıyla yakından ilgili olan ve hanehalkı harcamalarının %25'inden fazlasını oluşturan gıda perakendeciliği sektörü 2022 yılında da ön planda olmaya devam edecektir. Sektör 10 yılda %274 büyüme sergilerken, 2021 yılı itibarıyla toplam market sayısı 10.254'ten 38.387 ye yükselmiştir. Gıda harcamalarında Avrupa'da ilk 5 ülke içerisinde yer alan Türkiye gıda perakendeciliği sektörünün 2022 yılında da performansını devam ettirerek çift haneli büyüyeceğini tahmin ediyoruz.

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Önümüzdeki dönemde TL'deki değer kaybının ve sonucunda artan maliyetler nedeniyle fiziksel mağazacılığın azalarak maliyetlerin düşeceğini ve birçok perakendecinin ya kendi alışveriş sitesini oluşturacağını ya da elektronik ticaret pazar yerlerinde yer alacağını düşünüyoruz. Gelecekte sektörün seyrini etkileyecek temel faktörün başında enflasyon kaynaklı gelişmeler olacaktır. Küresel gıda fiyatlarındaki önemli artışla birlikte 2021 yılında %44 seviyelerine yükselen gıda enflasyonu Türkiye'de gıda fiyatları üzerinde baskı oluşturmaya devam etmesini bekliyoruz.

II. Gıda Perakendeciliği sektörü için 2022 beklentileri

- Gıda ve alkolsüz içecek talebinin artmaya devam etmesiyle birlikte sektörün toplam satışlarının artmasını ve bununla birlikte toplam satışlar içerisinde elektronik satışların payının da artmaya devam etmesini bekliyoruz.
- Yüksek enflasyon sektörün karlılığını destekleyecektir.
- Diğer taraftan gıda perakendeciliği şirketlerinin asgari ücretle çalışan personel sayılarının fazla olmasından dolayı 2022 yılı için yapılan %50 asgari ücret zammı personel gider artışına neden olacaktır.
- İlerleyen dönemlerde organize kanalın ciro bazında pazar payı geleneksel kanalı geçeceği öngörülmektedir.
- Gıda perakendeciliğindeki sektöründe organize perakende pazarında ilk dört firmanın payı yoğunlaşma oranı 2017 yılında %40 olup 2022 yılında %55-%60 seviyesinde olacağı tahmin edilmektedir.
- 2022 yılında gıda perakende satış hacim endeksinin %11 seviyesinde büyümesi beklenmektedir.

III. Gıda Perakendeciliği sektörünün SWOT analizi

Güçlü yönler

- Kentleşme gıda perakendeciliğini desteklemektedir
- Yeni ürünlere karşı ciddi şekilde artan bir ilgi ve talep bulunmaktadır
- Gıda perakendeciliğini vazgeçilmez bir ürün olması sektörü destekliyor
- Kişi başına su tüketimi, sağlık bilinci sayesinde yükselmektedir
- Nispeten düşük maliyetlerin bulunması çok uluslu firmaların gıda ürünlerinin üretilip satılmasına olanak sunmaktadır

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Zayıf yönler

- Sektördeki ürünlerde yaşanan fiyat dalgalanmaları
- Organize olmayan kısımda yaşanan kayıt dışı ekonomi
- Hijyen ve denetim konusundaki eksiklikler
- Yüksek vergiler, halen çoğunlukla lüks bir kalem olarak görülen alkollü içecekler ya da ithal ürünlere olan talebi olumsuz etkiliyor
- İşlenmemiş gıdaya yönelik güçlü talep katma değerli işlenmiş gıdaya olan talebi azaltıyor

Fırsatlar

- Harcanabilir gelirlerin önümüzdeki yıllarda artma beklentisi, kişi başına gıda tüketimini destekliyor
- Gelen turist sayısının artması gıda perakendeciliğindeki tüketimini destekleyecektir
- Gıda perakendeciliğindeki organik, yöresel gibi birçok ürünün doymuşluktan uzak olması ve talebin oluşabilmesi
- Teknolojik gelişmelere hızlı uyum ve sanal marketlerin ciddi pay alması
- Yüksek enflasyondan kaynaklı stok karları oluşuyor

Tehditler

- TL'nin hızlı bir şekilde değer kaybetmesi, birçok gıda ve içecek sektörünün yabancı ithalata bağımlı olmasıyla birlikte enflasyonu yükseltmiştir
- Covid-19 salgını nedeniyle yaşanan kapanmaların horeca (hotel-restaurant-cafe) segmentine olan etkisi
- Vergi oranlarında oluşabilecek değişiklikler
- Yabancı firmaların sektöre olan ilgisi yerli üreticiler için bir tehdit oluşturuyor
- Perakende yasasında oluşabilecek değişiklikler organize gıda perakendeciliğindeki oyuncuları olumsuz etkileyebilir
- Türkiye'de yaşanan reel asgari ücret artışları gıda perakendeciliğindeki kar marjlarını daraltabilir

5. HAVACILIK

I. Sektöre Bakış

Sektörün Genel Yapısı	
Firma Sayısı	342
Aktif Büyüklüğü (bn TL)	137,883,794.9
Ciro (bn TL)	60,790,368.3
Öz kaynaklar (bn TL)	-34,082,770
Kredi Hacmi (bn TL)	87,339.936
Çalışan Sayısı	44,705

Kaynak: TCMB (Hava yolu taşımacılığı)

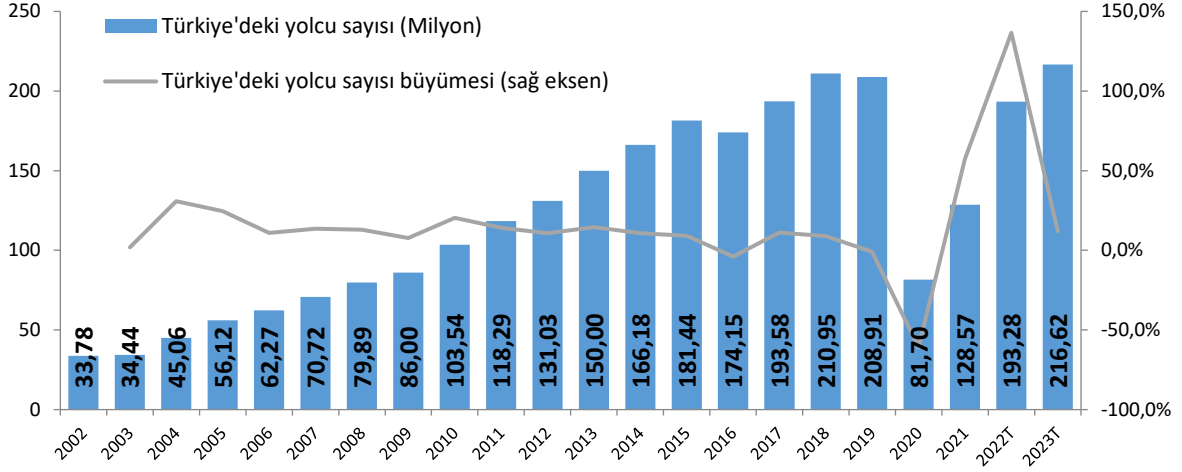
Sektörün pandemi nedeniyle 2020 yılında yaşadığı zarar ve sıkıntılar sonrasında 2021 yılının yaz aylarıyla birlikte toparlanma sürecine girmesi turizm odaklı seyahatlerin artması ve hızla ilerleyen aşılama süreci 2022 yılında sektörün ön plana çıkacağını göstermektedir. 2020 yılında Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ) Genel Müdürlüğü verilerine göre, yolcu sayısı 2019 yılına göre %61 azalarak yaklaşık 82 milyon yolcuya ulaşmıştır. 2021 yılında ise aşılama insan sayısının artması, alınan önlemler ve yapılan yatırımlar sayesinde yolcu sayısı %57 artarak 128,6 milyon yolcuya çıkmıştır.

Havacılık sektörünün 2022 yılında %136'lık bir büyüme ile güçlü bir şekilde toparlanması ve 2023 yılı sonuna kadar 216 milyon yolcuya ulaşması beklenmekte olup bu şekilde 2021-2023 dönemi için %19'luk büyüme oranına (CAGR) erişilmesi beklenmektedir. Gelecekte sektörün seyrini etkileyecek temel faktörün başında

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

koronavirüs kaynaklı gelişmeler olacaktır. Koronavirüs kaynaklı sınır kapatmalarındaki değişimler 2022 yılında sektör büyümesi için risk oluşturabilir.

Türkiye'deki Yolcu Sayısının Yıllık Değişimi

Kaynak: Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü

II. Havacılık Sektörü için 2022 beklentileri

- Aşlamaya bağlı risklerin azalması ve TL'deki değer kaybı ile birlikte yurtdışı yolcuların artmasıyla cazip hale gelen turizm sektörü öncülüğünde havacılık sektörü 2022 yılında büyümeye devam edecektir.
- 2022 yılında Turizm sektöründe hedeflenen 45 milyon ziyaretçi ve 35 milyar dolar gelir havacılık sektörü için en önemli katalizördür.
- Sektörde talebin varyantlara ve normalleşmeye yönelik kaygıların azalacağı beklentimizle 2022 yılında %60'a yükselmesi beklenmektedir.
- Türkiye'de havacılık sektörünün, 2023 yılı sonuna kadar 216 milyon yolcuya ulaşması beklenmekte olup bu şekilde 2021-2023 dönemi için %19'luk bir bileşik yıllık büyüme oranına erişilmesi beklenmektedir.

III. Havacılık Sektörünün SWOT analizi

Güçlü yönler

- Kriz yönetimi tecrübesi
- Havacılık personelinin genel aşılama oranının yüksek olması
- Jeopolitik konum
- Yüksek müşteri memnuniyeti
- Güçlü altyapıya sahip yeni havalimanı
- Güvenli olması

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Zayıf yönler

- Avrupa'da aşı kartı uygulaması
- Ülkedeki finansmana erişimdeki zorluklar ve yüksek kredi faizleri
- Sektörün kırılğan yapısı
- Artan küresel rekabet
- İç hat uçak bilet fiyatlarında "tavan" fiyat uygulaması

Fırsatlar

- Ertelenmiş talep
- Yüksek kargo taşıma potansiyeli
- Düşük maliyetli hava yolları firmalarının ciddi talep görmesi
- TL'nin hızlı bir şekilde değer kaybetmesinin turizm talebine olumlu etkisi
- Vize alma süreçlerinin kolaylaşması ya da vizesiz ziyaret etme olanağının desteği

Tehditler

- Salgın sonrası dönemde iş seyahatlerinin azalması
- Petrol fiyatlarındaki ani yükseliş
- Yüksek faaliyet giderleri
- Covid-19 salgını nedeniyle yaşanan seyahat kısıtlamalarının tekrar yaşanması
- Nitelikli pilot eksikliği ve temininde yaşanan zorluklar
- Gündemde yaşanabilecek istikrarsızlıklardan ilk olarak etkilenmesi
- Sektörde yaşanan iyi bir büyümenin sonucunda yeni markaların giriş yapabilmesi

6. PETROKİMYA

I. Sektöre Bakış

Sektörün Genel Yapısı	
Firma Sayısı	5,337
Aktif Büyüklüğü (bn TL)	196,952,096.1
Ciro (bn TL)	173,490,484.9
Öz kaynaklar (bn TL)	77,550,772.5
Kredi Hacmi (bn TL)	24,321,251
Çalışan Sayısı	101,028

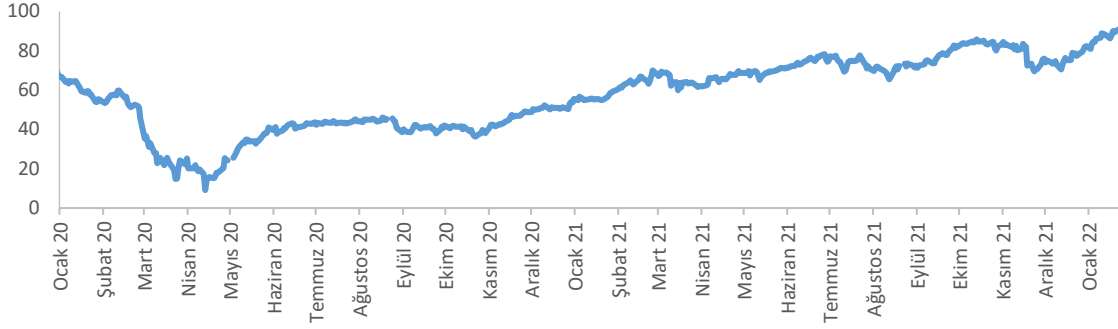
Kaynak: TCMB Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı 2020 verisi ve BDDK Nükleer Yakıt, Petrol Rafineri ve Kok Kömür 2021 verisi

Petrokimya sektörü inşaat, endüstriyel, tekstil, tıp, ilaç, tüketim malları otomotiv ve elektronik gibi son kullanım endüstrilerinden artan talep ile büyümesini sürdürmektedir. Sektör Nafta, LPG, Gas Oil gibi petrol ürünleri veya doğal gazı dayalı temel girdileri kullanarak plastik, lastik, elyaf ham maddeleri ve diğer organik ara malları üreten, geniş bir üretim yelpazesine sahip, büyük ölçekli, sermaye ve teknoloji yoğun bir sektördür. İthalata bağımlı olan sektör plastik üretiminin %90 ana girdisini sağlamaktadır. Türkiye'de petrokimya ürünleri talebi dünya ortalamasının çok üzerinde olup sektördeki büyüme oranları dünya ortalamasının iki katı şeklindedir.

2021 yılında %10 civarı büyüyen sektörün 2022 yılında küresel endüstri büyümesinde beklenen yavaşlama nedeniyle %5 büyüyeceği öngörülmektedir. Gelecekte sektörün seyrini etkileyecek temel faktörün başında petrol fiyatları kaynaklı gelişmeler olacaktır.

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Brent Tipi Petrol Fiyatları (USD)

Kaynak: Bloomberg

II. Petrokimya Sektörü için 2022 beklentileri

- Sektörün 40 milyar dolarlık ihracat hedefi bulunmaktadır
- Artan petrol fiyatlarının 2022 yılında nafta fiyatları üzerinde baskı oluşturmaya devam etmesine rağmen etilen-nafta makasının artışı petrokimya şirketlerinin karlılığını desteklemeye devam edecektir.
- Önümüzdeki 3 yılda hem yurtiçi talep hem de ihracata yönelik petrokimya ürünlerine olan talep hacminin sırasıyla yıllık ortalama %10 ve %15 oranında büyümesi beklenmektedir.
- Petrokimya ürünleri, 2030 yılına kadar petrol talebindeki büyümenin üçte birinden fazlasını oluşturacağı tahmin edilmektedir.
- 2022 yılında sektörün artan fiyatlar ve güçlü ihracat ile birlikte büyüyeceği öngörülmektedir

III. Petrokimya Sektörü SWOT Analizi

Güçlü yönler

- Türkiye'nin sahip olduğu coğrafi konum
- Özelleştirme sonrasında devam eden kapasite artışı yatırımları
- Yüksek kapasite kullanım oranları
- Güçlü ihracat bağlantılarının bulunması
- Hammadde kaynakları olan bölgelere yakın limanların bulunması
- Öncelikli sektörlerin başında gelmesi

Zayıf yönler

- Hammadde kaynağında dışa bağımlılık
- Yurt içi talebin karşılanamıyor olması
- Araştırma geliştirme çalışmalarına nispeten az pay ayrılması
- Nitelikli iş gücünün bulunmasında yaşanan zorluklar
- Koronavirüs nedeniyle zorunlu yatırımlarda yaşanan ertelenme
- Yüksek kayıt dışı nedeniyle oluşan haksız rekabet

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Fırsatlar

- TL’de yaşanan değer kaybı ile yurt içi kapasitenin artırılması
- Türkiye’nin kümelenme modelleri ile kimya merkezi olarak konumlandırılması
- Türkiye’nin Karadeniz’de keşfetmiş olduğu doğal gaz kaynağı
- Türkiye’nin koronavirüs sonrası bölgesel üretimin olması
- Etilen fiyatlarında yaşanacak kalıcı yükseliş

Tehditler

- Tedarik zincirinde yaşanan zorluklar
- TL’de ki değer kaybı ile ithal edilen hammaddelerin artan maliyetleri
- Küresel petrol üretici ülkelerdeki yaşanabilecek karışıklıklar
- Yeşil ekonomide fosil yakıta olan ilginin azalması
- Avrupa Birliği ile ilişkilerin bozulması
- Nafta fiyatlarında yaşanacak kalıcı yükseliş

7. MADENCİLİK

I. Sektöre Bakış

Sektörün Genel Yapısı	
Firma Sayısı	5,952
Aktif Büyüklüğü (bn TL)	198,758,414.4
Ciro (bn TL)	82,042,455.4
Öz kaynaklar (bn TL)	75,202,872.3
Kredi Hacmi (bn TL)	70,299,049
Çalışan Sayısı	113,849

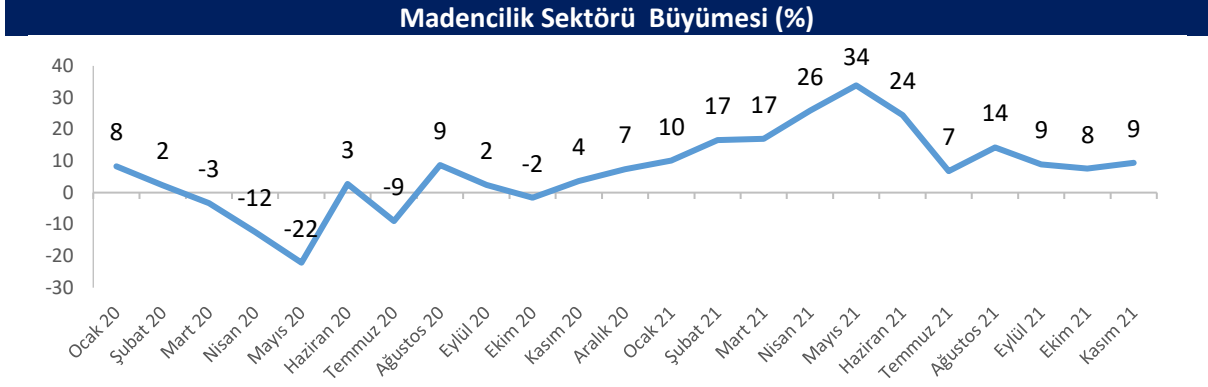
Kaynak: TCMB Madencilik ve Taş Ocakçılığı 2020 verisi ve BDDK Madencilik ve Taş Ocakçılığı 2021 verisi

Küresel madencilik pazarının 2021 yılında %12,5 artışla 1,85 trilyon dolara kadar büyümesi beklenirken, 2022-2025 yılları arasında ise %7’lik bir yıllık bileşik büyüme oranı ile 2,4 trilyon dolara ulaşması beklenmektedir. Türkiye madencilik sektörü, 2021’in ilk altı ayında ekonomik kapanmalar ve salgın önlemleriyle kaybettiği üretim hacimleri ve pazarları, 2021’in ikinci yarısında büyük ölçüde telafi edilmiştir. TL’deki değer kaybı ve yüksek küresel emtia fiyatları sayesinde sektör, üretim açısından iyi bir konuma gelmiş ve 2021 yılının ilk onbir ayında yıllık %16 büyümüştür. Madencilik sektörünün iyi bir alt yapı ve hem güçlü hem de eğitilmiş iş gücü kapasitesiyle 2022 yılında da çift haneli büyümesi beklenmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından sağlanana verilere göre Türkiye, dünyadaki metalik maden rezervlerinin %0,4’ünü, endüstriyel hammadde rezervlerinin %2,2’sini, kömür rezervlerinin %1’ini ve jeotermal enerji potansiyelinin %0,8’ini elinde bulunduran maden çeşitliliği açısından küresel olarak 10. sırada yer almaktadır. Ayrıca, ülkemizin zengin olduğu madenler arasında ilk sırayı dünya rezervlerinin %72’sini oluşturan bor mineralleri almaktadır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi’ne göre, Türkiye madencilik sektörünün gelişmiş devlet desteği alması halinde 2022’de madencilik faaliyetlerinde dev bir adım atması bekleniyor. 2022 ve 2023 yıllarında, özellikle nadir toprak ve değerli metaller başta olmak üzere, Türk madencilik sektöründe yeni projeler ve ilave yatırımların yapılması bekleniyor. Gelecekte sektörün seyrini etkileyecek temel faktörün başında Çin Ekonomisi kaynaklı gelişmeler olacaktır. Emtia fiyatlarındaki değişiklikler, 2022’de sektör büyümesinde oynaklık yaratabilir.

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Kaynak: TÜİK

II. Madencilik Sektörü için 2022 beklentileri

- 2021 yılında 6 milyar dolar ihracat gerçekleştiren sektörün 2022 yılı ihracatını 7 milyar dolara çıkarması hedeflenmektedir
- Dünya rezervinin %72'sine sahip Türkiye'de bor üretiminin artması beklenmektedir
- Yerli kömürün kullanımına yönelik kamu teşvikleri devam etmektedir
- Sakarya Doğal Gaz Sahasında keşif ile tüketilen doğal gaz yerli kaynaklardan karşılanacaktır
- Madencilik sektöründe yatırımlar 2021 yılında 15,1 milyar lira olurken istihdan %40 artmıştır. 2022 yılında yatırımların ve istihdam artışının devam etmesi beklenmektedir
- 2022 yılında madencilik sektörünün %10 civarında büyümesi beklenmektedir

IV. Madencilik Sektörü SWOT Analizi

Güçlü yönler

- Türkiye, maden çeşitliliği açısından küresel olarak ilk onda yer almaktadır
- Coğrafi konum nedeniyle düşük maliyetle ihracat avantajı
- Koronavirüs sonrası hızlı toparlanma
- Kamu politikalarında öncelikli sektör olarak görülmesi
- Lityum madeninin elektrikli otomobil bataryalarında ana girdi olması
- Uluslararası standartlarda üretim yapılabilmesi
- Madencilik mevzuatındaki düzenlemelerin yatırımcı lehine olması

Zayıf yönler

- Sürdürülebilir madencilik henüz ön planda tutulmuyor olması
- Katma değerli ürün yerine doğrudan hammadde ihracatının yapılması
- İthalatta yaşanan düşük vergi oranları
- İşçi sağlığı ve güvenliğindeki yaşanan sorunlar
- Salgın ile birlikte maliyetlerde yaşanan kalıcı yükselişi
- Finansal olarak riskli bir yatırım olarak öngörülmesi

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

Fırsatlar

- Maden arama faaliyetlerin yoğun şekilde devam etmesi
- Katma değerli ürünlerin ihraç potansiyeli
- Teşvik paketi kapsamında yeni yatırımlarda vergi indirimlerinin ve muafiyetlerin bulunması
- Risk sermayesi yatırımcılarının sektöre kaynak ayırması
- Jeolojik potansiyel

Tehditler

- Çevreye olan duyarlılığın sektörün üretimini etkilemesi
- Salgının yeniden başlaması ile oluşabilecek üretim kaybı
- Nitelikli iş gücü temini
- Türk Lirasındaki yaşanan oynaklık potansiyel projeleri etkiliyor
- Türkiye'nin doğusundaki yetersiz altyapı kömür üretimini etkiliyor
- Kuruluş yatırım maliyetinin oldukça yüksek olması
- Araştırma ve geliştirmeye yeterince finansman ayrılmaması

2022 YILINDA ÖNE ÇIKABİLECEK SEKTÖRLER

AÇIKLAMA:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Bu rapor, A&T Bank Ekonomik Araştırmalar tarafından sadece bilgi amaçlı olarak hazırlanmıştır. Sunulan bilgilerin yayım tarihi itibarıyla yanlış/yanıltıcı olmamasına özen gösterilmiş olmasına karşın, A&T Bank bilgilerin doğru ve tam olmasından sorumlu değildir. Bu raporda yer alan bilgiler herhangi bir uyarı yapılmadan değişebilir. A&T Bank ve kurum çalışanları bu raporda sunulan bilgilerin kullanılmasından kaynaklanabilecek herhangi bir doğrudan ve dolaylı zarardan ötürü hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Telif hakkı saklıdır, herhangi bir amaçla A&T Bank'ın izni olmadan raporun tamamı veya bir kısmı başka bir yerde yeniden yayımlanamaz, dağıtımı yapılamaz. Tüm hakkı saklıdır.